

12. Про збільшення капіталу банків України : Постанова Правління НБУ № 58 від 04.02.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=27072754>.
13. Показники фінансової звітності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
14. Демків М. Для докапіталізації ТОП-банків потрібні 85–90 млрд. грн. / М. Демків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://finbalance.com.ua/news/Dlya-dokapitalizatsi-TOP-bankiv-potribni-85-90-mlrd-hrn---bankir>.
15. Банківський нагляд : [навчальний посібник] / В.С. Котковський [та ін.]. – Львів : Магнолія 2006, 2011. – 314 с.

Неизвестная Е. В.

Донецкий национальный университет экономики и торговли имени Михаила Туган-Барановского

РАННЯЯ ДИАГНОСТИКА В СИСТЕМЕ НАДЗОРА ЗА ПРОБЛЕМНЫМИ БАНКАМИ

Резюме

В статье раскрыты особенности осуществления ранней диагностики в системе банковского надзора. Осуществлен общий мониторинг состояния банковской системы с целью выявления всех дестабилизирующих факторов и рисков банковской деятельности, которые могут влиять на возникновение проблем в банках. Очерчены основные корректирующие мероприятия государственного регулятора, направленные на преодоление проблемности банковских учреждений. Предложены направления усовершенствования инструментов раннего диагностирования проблем в деятельности банков.

Ключевые слова: проблемный банк, неплатежеспособность банка, банковский надзор, регулирование банковской деятельности, инструменты ранней диагностики, мониторинг банков.

Nieizviestna O. V.

Donetsk National University of Economics and Trade named after Mykhailo Tugan-Baranovsky

EARLY DIAGNOSIS IN THE SUPERVISION SYSTEM OF THE PROBLEM BANKS

Summary

The article discloses the peculiarities of the early diagnosis in the system of banking supervision. The general monitoring of the banking system state has been made in order to identify all destabilizing factors and risks in the banks activities which may affect the emergence of problems in banks. The basic state regulator corrective measures aimed at overcoming the problems in the banks institutions have been defined. The directions to develop better instruments of the early diagnosis of problems in banks activities have been proposed.

Keywords: problem bank, insolvency of a bank, banks supervision, banks activity regulation, early diagnosis instruments, banks monitoring.

УДК 336.72

Перловська Н. В.

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено економічну сутність грошових потоків підприємства та чинники впливу на результативність управління їх рухом. Запропоновано аналітичний інструментарій моніторингу та інтегральний показник, який урахує ступінь досягнення цілей платоспроможності та відтворення капіталу за результатами управління грошовими потоками підприємства. Обґрунтовано необхідність використання методів прогнозування та регулювання для реалізації превентивної функції в контурі фінансового управління. Надано рекомендації щодо використання запропонованого інструментарію через організаційний механізм моніторингу управління грошовими потоками.

Ключові слова: аналітичний інструментарій, відтворення капіталу, грошові потоки, інтегральні показники, моніторинг, організаційний механізм, платоспроможність, прогнозування, регламенти, регулювання, фінансовий потік.

Постановка проблеми. Мінливість ринкового середовища, наявна в Україні, веде до зниження ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств, серед яких 35,1% за перше півріччя 2016 р. отримали збиток. На підприємствах промисловості цей показник досягає значення 37,1%, транспорту та зв'язку – 44%, у фінансовому секторі – 30,6% [1]. Відсутність надходжень ресурсів за результатами діяльності свідчить про нестачу джерел відтворення власного капіталу та унеможливує реалізацію стратегічних програм розви-

тку підприємств. Це зумовлює необхідність зміни підходів до фінансового управління, провідною ланкою якого є управління грошовими потоками. Наявний механізм фінансового управління не виконує достатньою мірою покладених на нього завдань щодо комплексної оцінки результативності руху грошових потоків та оперативного регулювання для забезпечення досягнень фінансових цілей діяльності підприємств. У зв'язку із цим виникає потреба вдосконалення інструментарію управління грошовими потоками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади формування та руху грошових потоків викладено у працях зарубіжних та вітчизняних учених: М. Бертонеша, М. Білик, І. Бланка, Ю. Брікхема, Л. Костирко, Р. Найта, Д. Хана, А. Поддєрьогіна, О. Терещенко та інших [1–3; 7–9]. Питання аналізу та прогнозування грошових потоків розглядається у працях І. Бланка, Л. Костирко, В. Прохорової, Ю. Безуглої, Р. Тянь, Е. Лисенко, [3; 7; 9; 11]. Акцент на необхідність зростання вартості підприємства за результатами управління його грошовими потоками наведено у працях Н. Дехтяр, О. Терещенко, А. Даниленко, Л. Євчук [5; 6; 10].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз фахової літератури з питань управління грошовими потоками підприємства свідчить, що питання інформаційно-аналітичного забезпечення розглядаються теоретично та відокремлено від процесу прийняття рішень [2; 5; 6], недостатньо розвинений інструментарій регулювання на підставі врахування прогнозних показників та фактичних результатів діяльності [9; 11]. Отже, виникає об'єктивна потреба у застосуванні комплексного підходу до визначення інструментарію управління грошовими потоками підприємства, використання наявних методів для оцінки результативності управління з позиції досягнення як тактичних цілей, так і реалізації довгострокових інтересів власників.

Мета статті полягає у систематизації інструментарію управління грошовими потоками підприємств, його вдосконаленні відповідно до потреб оцінки досягнення цілей платоспроможності та відтворення капіталу за результатами управління, розробці рекомендацій щодо його практичного використання через організаційний механізм моніторингу управління грошовими потоками підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття грошових потоків підприємств має складний та місткий характер. В економічній літературі дуже часто зустрічається поєднання понять грошових та фінансових потоків, що є некоректним за внутрішньою сутністю грошей і фінансових ресурсів. Грошові потоки, що зумовлені рухом грошей як коштів, слід розглядати як потоки платежів; грошові потоки, що пов'язані з перерозподілом вартості, втіленої в кінцевих доходах, – як фінансові потоки (рис. 1).

Об'єктом руху у фінансовому потоці виступають не всі грошові кошти підприємства, а тільки ті, які можуть бути віднесені до категорії фінансових ресурсів, тобто саме грошові доходи, накопичення і надходження, що знаходяться у розпорядженні суб'єкта господарювання і призначені для

виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат із розширеного відтворення та економічного стимулювання [7, с. 39]. Виходячи із цього, можна сказати, що поняття грошового потоку є більше містким порівняно з фінансовим потоком, оскільки крім руху грошових доходів у порядку перерозподілу вартості – фінансових ресурсів грошовий потік відбиває і рух вартості як акту обміну еквівалентами в процесі поточного споживання.

Дослідження суті грошових потоків показало, що вони є комплексною характеристикою фінансово-господарської діяльності підприємства за відповідний період. Грошовий потік розглядається як рух грошових коштів у просторі та часі в результаті використання економічних і фінансових ресурсів підприємства, що є зовнішньою характеристикою руху вартості, індикатором платоспроможності і фінансової стійкості. Крім того, грошовий потік може бути показником ефективності діяльності підприємства у цілому і ефективності інвестицій зокрема [6, с. 161; 8, с. 120], індикатором оцінки майбутньої доходності бізнесу [10, с. 105], інструментом оптимізації витрат із точки зору раціонального розподілу ресурсів [9, с. 453].

Проведений аналіз дав змогу систематизувати найбільш значимі чинники, що роблять вплив на результативність управління грошовими потоками підприємств на сучасному етапі господарювання. Виявлені чинники систематизовані на зовнішні і внутрішні.

Зовнішні чинники зумовлюють можливості забезпечення платоспроможності і відтворення капіталу підприємств. Вони визначені як ринкові (високий рівень інфляції, незбалансованість попиту, пропозиції і цін на ресурси, слабкі темпи зростання національної економіки і розвитку ринкової інфраструктури) та чинники державного регулювання (ставки й умови оподаткування, рівень державного цільового фінансування, невпорядкованість нормативного забезпечення управління грошовими потоками підприємств).

Внутрішні чинники розподілено на господарські, фінансові, організаційно-методичні, що чинять комплексну дію. Господарські чинники, а саме збалансовані виробнича програма і цінова політика, завантаженість виробничих потужностей, реалізація інвестиційних і інноваційних програм, створюють передумови для формування операційних грошових потоків та є визначальним щодо досягнення цілей фінансового управління.

Організаційно-методичні чинники – недостатня увага питанням управління грошовими потоками підприємства та відсутність відповідних регламентів, слабка організація системи підготовки і підвищення кваліфікації кадрів, відсутність автомати-

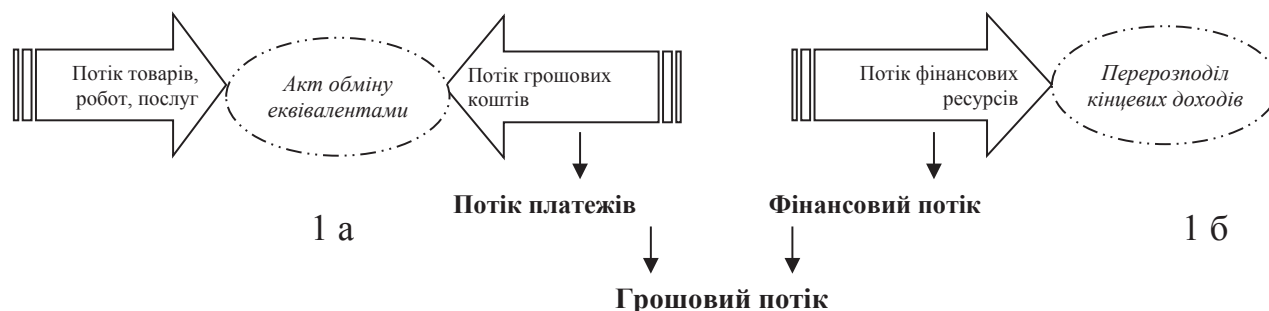

Рис. 1. Принципова відмінність категорій потоку платежів, фінансового і грошового потоку

Джерело: авторська розробка

зованих систем контролю руху грошових потоків підприємства – знижують дієвість наявного механізму управління грошовими потоками. Фінансові чинники визначають підходи до формування аналітичного інструментарію оцінки результативності управління грошовими потоками.

Інструментарій управління грошовими потоками включає: аналітичний інструментарій, методи і прийоми прогнозування і регулювання руху грошових потоків підприємства (рис. 2).

Аналітичний інструментарій управління грошовими потоками формує інформаційний базис для проведення аналізу результативності управління грошовими потоками із позицій досягнення цілей фінансового управління.

Виходячи з об'єктивного взаємозв'язку системи управління грошовими потоками із загальною системою фінансового менеджменту на підприємстві, генеральною метою управління грошовими потоками підприємства варто визначити максимізацію ринкової вартості підприємства як найбільш змістовного показника ефективності фінансового управління [3; 10]. Досягнення зазначеної мети передбачає комплексну реалізацію цілей другого рівня: забезпечення платоспроможності і фінансової стійкості та приросту капіталу.

Кожна з наведених цілей охоплює визначений аспект управління грошовими потоками і потребує вирішення відповідного комплексу завдань, які є основними напрямками оцінки ефективності фінансового управління (рис. 3).

Для формування повноцінного аналітичного інструментарію всі напрями повинні бути представлені відповідними інформаційними показниками, що визначають ступінь досягнення цілей управління.

Сукупність показників оцінки досягнення цілей платоспроможності в управлінні грошовими потоками представлено п'ятьма групами: A_1 – показники динаміки вхідного грошового потоку від операційної діяльності, A_2 – показники обіговості активів та капіталу підприємства, A_3 – показники, що характеризують вихідні грошові потоки від операційної діяльності, A_4 – показники забезпеченості підприємства грошовими коштами, A_5 – показники синхронності вхідних та вихідних грошових потоків підприємства. Аналітичні показники, що характеризують відтворення капіталу представлено за групами: B_1 – показники структури грошових потоків щодо їх впливу на зростання вартості підприємства, B_2 – показники використання вільних грошових коштів, B_3 – показники втрати вартості фінансових ресурсів у процесі їх використання, B_4 – показники збалансованості управління для досягнення цілей платоспроможності та відтворення капіталу підприємства.

Склад інформаційних показників може уточнюватися і конкретизуватися залежно від поставлених пріоритетів у дослідженні управління грошовими потоками. У своїй сукупності наведені показники є індикаторами, що дають змогу завчасно виявити загрози і вжити заходів щодо їх попередження. Реалізація їхньої інформативної значимості досягається за допомогою порівняння величини відхилень фактичних і оптимальних значень показників із коридором їх припустимих значень, що має бути максимальним образом наближеною до нуля:

$$\Delta A_{1i} = A_{1i}^{\phi} - A_{1i}^{\circ}, \quad (1)$$

де A_{1i}^{ϕ} , A_{1i}° – оптимальне і фактичне значення i -го інформаційного показника по A_1 напрямку моніторингу грошових потоків.

ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА		
Характеристика		
Аналітичний інструментарій	Інструментарій прогнозування	Інструментарій регулювання
<i>Призначення</i>		
Формування інформаційного базису для проведення порівняльного аналізу ефективності управління грошовими потоками	Формування прогнозової інформації щодо динаміки чинників середовища і рух грошових потоків від реалізації управлінських рішень	Розробка рекомендацій щодо усунення недоліків і відхилень в управлінні грошовими потоками підприємств
<i>Склад</i>		
Аналітичні коефіцієнти, критерії кількісної й якісної оцінки ефективності управління грошовими потоками	Методи прогнозування, методи економічної статистики, моделі кривих зростання, прогнозні моделі руху грошових потоків	Групування результатів моніторингу, факторний аналіз, імітаційне моделювання, метод сценаріїв
<i>Реалізація через моніторинг</i>		
Збір інформації, аналіз чинників, формування системи показників, розробка системи критеріїв, розрахунок показників, оцінка результатів	Передпрогнозна орієнтація, постановка завдання, аналіз чинників прогнозного фону, формування інформаційної бази, вибір методу, розробка прогнозової моделі, формування прогнозу, оцінка результатів	Формування сценаріїв, розробка варіантів управлінських рішень для кожного зі сценаріїв, порівняльна оцінка їх результативності, обґрунтування оптимальних варіантів фінансування і інвестування

Рис. 2. Характеристика інструментарію управління грошовими потоками підприємства [3; 7; 11]

Наближення величини відхилень до границь коридору припустимих значень свідчить про погіршення фінансового управління грошовими потоками, а їхнє перевищення – про настання нестабільності управління і наростання ризику конфлікту інтересів у сфері руху грошових потоків.

Інтегральні показники досягнення цілей платоспроможності та відтворення капіталу за результатами управління грошовими потоками запропоновано визначати за системою рівнянь (2):

$$\begin{cases} I_A = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n (1 - \bar{A}_i)}, & i = \overline{1, n} \\ I_B = \sqrt[m]{\prod_{j=1}^m (1 - \bar{B}_j)}, & j = \overline{1, m} \end{cases}, \quad (2)$$

де \bar{A}_i та \bar{B}_j – усереднена характеристика показників досягнення цілей платоспроможності та відтворення капіталу підприємства;

n та m – кількість груп показників, що характеризують досягнення платоспроможності та відтворення капіталу підприємства в управлінні грошовими потоками підприємства.

За умов досягнення максимального значення інтегрального коефіцієнта ($I_q=1$) управління грошовими потоками слід Уважати ефективним.

Застосування методів прогнозування є невід’ємною частиною управління грошовими потоками, що зумовлено концепцією поточної вартості та прогнозним характером фінансово-економічних розрахунків [3; 8]. Завданнями прогнозування в управлінні грошовими потоками є: передбачення тенденцій динаміки чинників середовища і результатів їх дії на показники грошових потоків підприємства; оцінка і формалізація причин відхилень ключових характеристик грошових потоків від їх цільових параметрів; визначення ризику реалізації неефективних рішень в управлінні грошовими потоками і заходів з його мінімізації. Прогнозування забезпечує реалізацію превентивної функції управління та надає можливість вибору найбільш ефективних рішень у заданих умовах господарювання. Інструмента-

рій прогнозування включає методи економічної статистики, моделі кривих зростання, прогнозні моделі руху грошових потоків.

Чинниками, що визначають вибір методів прогнозування грошових потоків підприємства, є:

- динамічні характеристики об’єкту прогнозування – міра стійкості чинників формування грошового потоку до зміни умов ринкового середовища;
- якісні характеристики об’єкту прогнозування – можливість застосування кількісних критеріїв оцінки і прогнозування ефективності управління грошовими потоками підприємства;
- період попередження – часовий інтервал, упродовж якого отримані результати прогнозування можна вважати з певною мірою вірогідності достовірними і релевантними для ухвалення управлінських рішень з урахуванням динамічних властивостей зовнішнього середовища.

Оскільки рух грошових потоків нерозривно пов’язаний із показниками виробничо-господарської діяльності підприємства, необхідною умовою формування прогнозу є дослідження тенденцій виробничої і збутової діяльності підприємства, аналіз внутрішніх чинників, що роблять істотний вплив на показники виробничої діяльності. Для підвищення достовірності прогнозу необхідно враховувати також активний прогнозний фон, тобто сукупність зовнішніх щодо показників управління грошовими потоками чинників, істотних для вирішення завдань прогнозування.

Регулювання тісно пов’язане з аналізом і прогнозуванням та є їх логічним продовженням. Його призначення полягає в розробці рекомендацій щодо усунення недоліків і відхилень в управлінні грошовими потоками підприємств. Регулювання ґрунтується на застосуванні ситуаційного підходу, який передбачає розробку варіантів управлінських рішень для кожного з можливих сценаріїв, порівняльну оцінку їх результативності і вибір оптимального для реалізації в кожній конкретній ситуації. Із цієї точки зору регулювання є управлінською дією, оскільки припускає зміну і

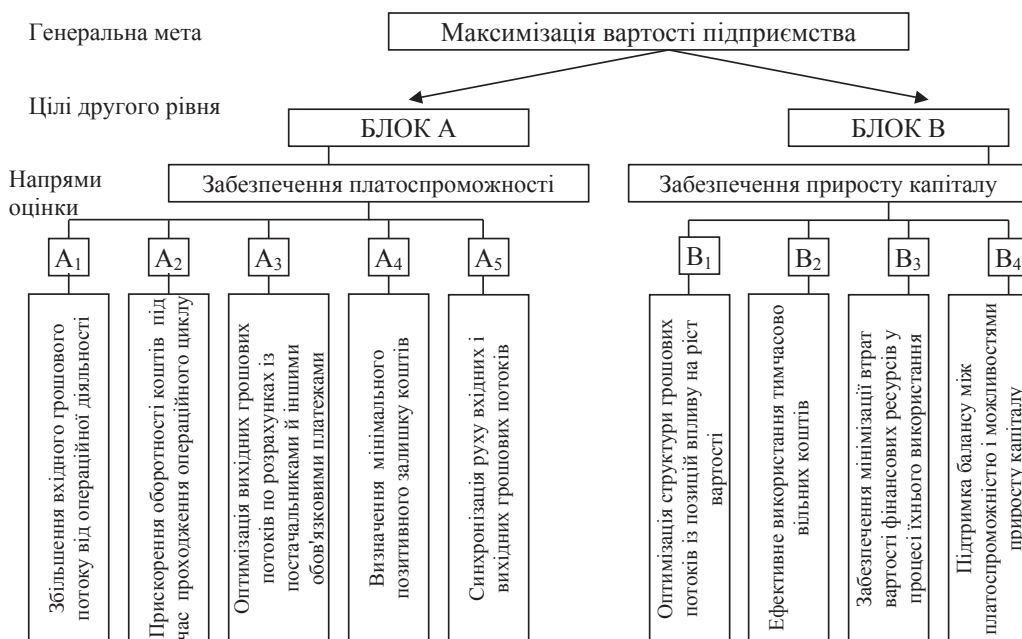

Рис. 3. Ієрархічна структура цілей управління і напрямів оцінки руху грошових потоків підприємства [3; 8; 10]

коригування управлінських рішень, пов'язаних з інвестуванням і фінансуванням, що є передумовою перегляду важливості завдань управління грошовими потоками в конкретних умовах середовища.

Ґрунтуючись на ситуаційному підході до регулювання, запропоновано відповідний алгоритм, що передбачає розробку варіантів управлінських рішень для кожного з можливих сценаріїв, порівняльну оцінку їх результативності і вибір оптимального для реалізації в кожній конкретній ситуації (рис. 4).

Скориставшись графоаналітичним способом, можна визначити варіанти змін показників ефективності управління грошовими потоками з урахуванням їх відповідності встановленим нормативам. У разі встановлення позитивних тенденцій зміни досліджуваних показників або спостерігається нейтральна тенденція, керівництву підприємства не слід робити ніяких дій зі зміни об'ємів і спрямованості руху грошових потоків. У всіх інших випадках потрібно вжити заходи з регулювання руху грошових потоків.

Практичне використання інструментарію управління грошовими потоками передбачає орга-

нізацію моніторингу, здійснення його процедур і використання отриманих результатів для підвищення результативності управління грошовими потоками.

Моніторинг управління грошовими потоками підприємства – процес постійного спостереження за показниками грошових потоків, що спрямований на своєчасне виявлення їх відхилень від визначеного рівня та регулювання їх руху для забезпечення ефективної діяльності підприємства [7, с. 40].

Організаційний механізм моніторингу управління грошовими потоками визначає регламенти, процес моніторингу та використання його результатів для прийняття управлінських рішень – узагальнення аналітичної інформації, розробка та оцінка варіантів регулювання руху грошових потоків, розробка параметрів управління грошовими потоками підприємства, координація прийняття управлінських рішень (рис. 5). Використання результатів моніторингу управління грошовими потоками здійснюється за такими напрямками: узагальнення аналітичної інформації для ухвалення управлінських рішень; координація ухвалення

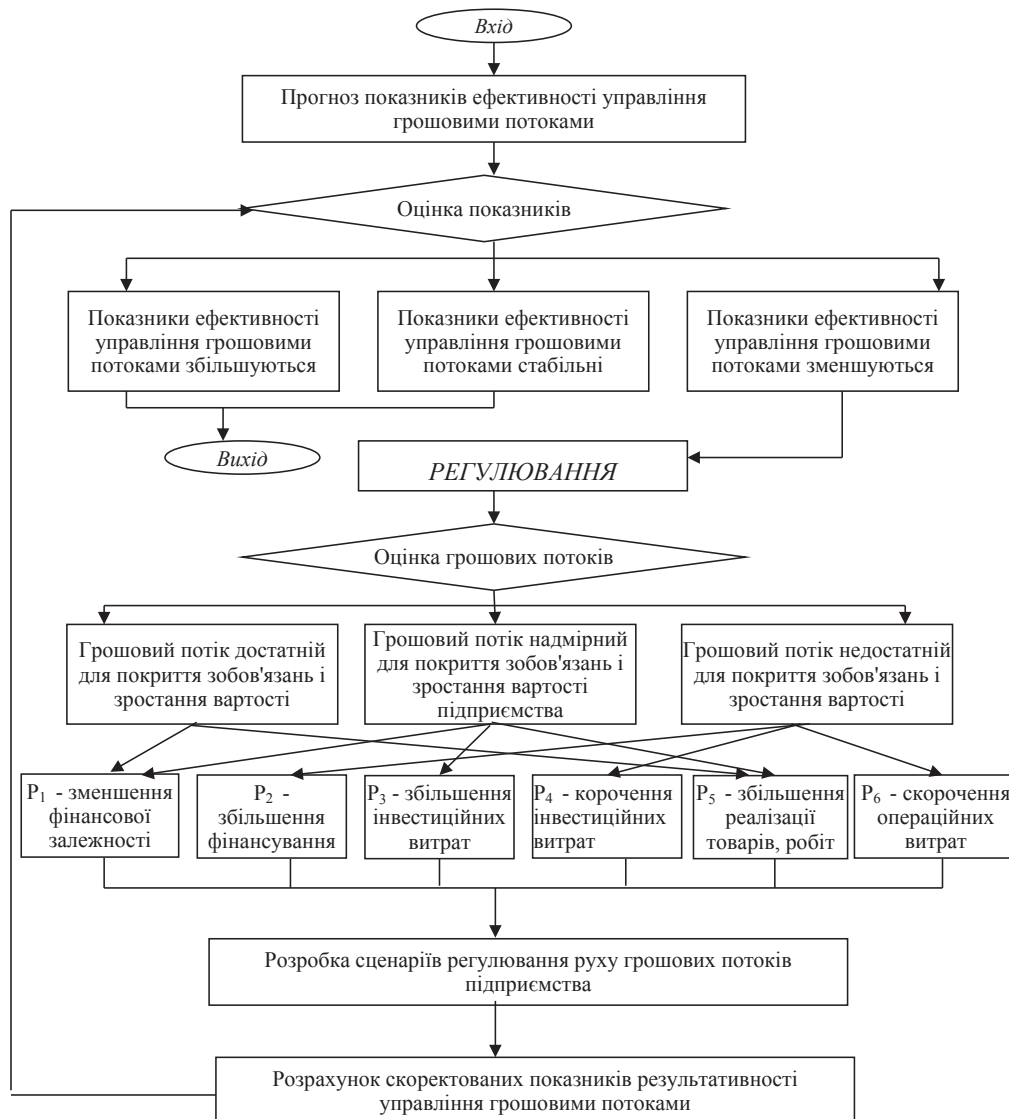

Рис. 4. Алгоритм регулювання руху грошових потоків підприємства

Джерело: авторська розробка

управлінських рішень; розробка й оцінка варіантів регулювання руху грошових потоків підприємства; розробка параметрів управління грошовими потоками підприємства. Перший та другий напрями використання результатів передбачають реалізацію контрольної функції моніторингу.

Третій та четвертий напрями передбачають вибір варіантів фінансування й інвестування залежно від наявних потреб, прогнозних грошових потоків від операційної діяльності та дії чинників зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства.

Висновки. Реалізація запропонованого інструментарію управління грошовими потоками через організаційний механізм моніторингу дає змогу реалізувати функцію зворотного зв'язку в контурі фінансового управління. Використання аналітич-

ного інструментарію надає можливість отримати формалізовану оцінку якості управління грошовими потоками з урахуванням стратегічних інтересів підприємства у забезпеченні зростання капіталу і платоспроможності. Регулювання руху грошових потоків на підставі ситуаційного підходу дає змогу максимально врахувати вплив чинників середовища, скорегувати виробничі, інвестиційні та фінансові плани підприємства для отримання показників управління грошовими потоками, наближених до максимально можливих у наявних умовах господарювання. Зважені управлінські рішення забезпечують позитивні зміни у фінансовому стані підприємства, що проявляється через підвищення платоспроможності, зміцнення фінансової стійкості та зростання вартості підприємства у цілому.

Рис. 5. Організаційний механізм моніторингу управління грошовими потоками підприємства

Джерело: авторська розробка

Список літератури:

1. Бертонеш М., Найт Р. Управление денежными потоками / М. Бертонеш, Р. Найт. – СПб. : Питер, 2004. – 240 с.
2. Білик М.Д. Грошові потоки підприємств у мікро- та макроекономічному аспекті / М.Д. Білик, С.І. Надточій // *Фінанси України*. – 2007. – № 6. – С. 133–147.
3. Бланк И.А. Управление денежными потоками / И.А. Бланк ; изд. 2-е, перераб. и доп. – К. : Ника-Центр, 2007. – 752 с.
4. Державний комітет статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
5. Дехтяр Н.А. Финансовый механизм деятельности суб'єктів господарювання : [монографія] / Н.А. Дехтяр. – К. : Ліра-К, 2015. – 182 с.
6. Євчук Л.А. Роль управління грошовими потоками в забезпеченні конкурентоспроможності підприємства / Л.А. Євчук // *Актуальні проблеми економіки*. – 2015. – № 8(170). – С. 159–164.
7. Костирко Л.А. Интегрированная информационная система поддержки финансовой стратегии устойчивого развития предприятий / Л.А. Костирко // *Часопис економічних реформ*. – 2013. – № 4(12). – С. 38–43.
8. Поддєрьогін А.М. Ефективність управління грошовими потоками підприємства / А.М. Поддєрьогін, Я.І. Невмержицький // *Фінанси України*. – 2007. – № 11. – С. 119–127.
9. Прохорова В.В., Безугла Ю.Є. Оптимізація руху грошових коштів підприємства на основі факторингу / В.В. Прохорова, Ю.Є. Безугла // *Актуальні проблеми економіки*. – 2015. – № 10(172). – С. 452–457.
10. Терещенко О. Вартісний підхід в управлінні фінансами підприємств. / О.О. Терещенко [та ін.] // *Фінансово-монетарні важелі економічного розвитку* : [монографія] : у 3-х т. Т. 3: *Фінанси підприємств: тенденції, стан і проблеми управління* / За ред. чл.-кор. НАН України А.І. Даниленка. – К. : Фенікс, 2008. – 308 с.
11. Тянь Р.Б. Структурный анализ денежных потоков с целью повышения надежности их прогнозирования / Р.Б. Тянь, Е.В. Лысенко // *Фінанси України*. – 2012. – № 5. – С. 110–120.

Перловская Н. В.

Восточнокитайський національний університет імені Володимира Даля

ИНСТРУМЕНТАРИЙ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Резюме

В статье исследованы экономическая сущность денежных потоков предприятия и факторы влияния на результативность управления их движением. Предложен аналитический инструментальный мониторинг и интегральный показатель, который учитывает степень достижения целей платежеспособности и воспроизводства капитала по результатам управления денежными потоками предприятия. Обоснована необходимость использования методов прогнозирования и регулирования для реализации превентивной функции в контуре финансового управления. Даны рекомендации по использованию предложенного инструментария через организационный механизм мониторинга управления денежными потоками.

Ключевые слова: аналитический инструментальный, воспроизводство капитала, денежные потоки, интегральные показатели, мониторинг, организационный механизм, платежеспособность, прогнозирование, регламенты, регулирование, финансовый поток.

Perlovskaya N. V.

East Ukrainian National University named after Volodymyr Dal

MANAGEMENT TOOL BY THE CASH FLOWS OF ENTERPRISE

Summary

The enterprise's cash flows economic essence and factors on management effectiveness their movement are researched. Analytical tools of monitoring are offered. The author offers the integral index of effectiveness of monetary streams management which gives the estimation of achievement of solvency and reproduction of capital by the results of management. Use the forecasting methods and regulation for implementation of preventive function monitoring in cash flows management proved. Recommendations about use the offered tools in the organizational mechanism of monitoring of cash flows management are provided. The organizational mechanism of monitoring in cash flows management determines regulations of monitoring, process of monitoring and use of its results for ensuring cash flows management effectiveness.

Keywords: analytical tools, capital reproduction, cash flows, integrated indicators, monitoring, organizational mechanism, solvency, forecasting, regulations, financial flow.

УДК 005.334:336.773

Ходакевич С. І.

Свириденко А. Ю.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

МОНІТОРИНГ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ПРОЦЕСУ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ

У статті розглянуто сутність поняття «моніторинг» та організацію кредитного моніторингу в банку. Проаналізовано важливість моніторингу як елементу ризик-менеджменту. Детально розкрито основні напрями процесу кредитного моніторингу та їх особливості.

Ключові слова: кредитний моніторинг, кредитний ризик, кредитування, ризик-менеджмент, кредитний портфель.

Постановка проблеми. Нині найбільшу питому вагу в активних операціях банку займає його кредитна діяльність, яка є найбільшим джерелом його доходів. Невід'ємною особливістю кредитної діяльності є наявність кредитного ризику. Враховуючи це, саме моніторинг кредитного ризику є однією з найважливіших складових частин загальної системи ризик-менеджменту в банку. Разом із цим для проведення ефективного моніторингу кредитного ризику в банківській діяльності необхідна відповідна методична база. Це зумовлює важливість удосконалення організаційно-методичних підходів, необхідних для здійснення моніторингу, що нині, враховуючи вплив складної економічної ситуації в країні на фінансовий стан позичальників та національну банківську систему в цілому, має першочергове значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження кредитних ризиків і методів управ-

ління ними знайшли своє відображення в працях багатьох вітчизняних і закордонних науковців та практиків, зокрема: І. Балабанова, А. Белякова, Н. Версаль, В. Вовка, Л. Гаряги, М. Дмитренко, О. Євтуха, А. Єпіфанова, І. Івченко, А. Мороза, Н. Островської, О. Пернарівського, Л. Примости, М. Савлука, І. Сала, Дж. Сінкі та багатьох інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на достатню кількість наукових досліджень проблеми управління кредитним ризиком банку, слід зауважити, що теоретико-методична база щодо моніторингу кредитного ризику як складової частини ризик-менеджменту в банку недостатньо досліджена, що й зумовлює актуальність і вибір теми даної роботи.

Мета статті полягає у розкритті сутності кредитного моніторингу як складової частини системи ризик-менеджменту банку, а також розгляді